



SKD Jepa-Baško jezero

prisrčno vabi na predavanja / lädt herzlich ein zu den Vorträgen

• masterska naloga •

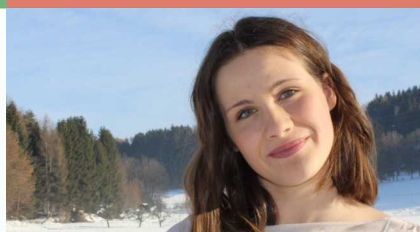
• predznanstveno delo •

• podcast •

Martin Lesjak

Nicola Oswalder

Simon Urban
Isabella Burtscher
David Ressmann



**Izobraževalna naloga
slovenskih kulturnih društev
na Koroškem**

**100 let / Jahre
SKD Jepa-Baško jezero**

**Die Deportation
der Kärntner SlovenInnen
1942**

sobota 5. 3. 2022 19:00 **kd Ledince**
KH Ledenitzen

Danes 27-letni Pečničan Martin Lesjak je leta 2020 na celovški univerzi zaključil svoj masterski študij socialne in integracijske pedagogike z raziskavo „Der Bildungsauftrag der slowenischen Kulturvereine in Kärnten“. Zastavil si je vprašanje, kakšno je bilo izobraževalno poslanstvo slovenskih kulturnih društev za koroške Slovence v preteklosti in kakšno je danes. V prvem delu naloge si je med drugim podrobno ogledal delo in pomen slovenskih kulturnih društev pri izobraževanju in socializaciji članov v teku časa. V drugem delu je opravil intervjuje s člani slovenskih društev. Izsledki raziskave so, da se poslanstvo kulturnih društev že več kot 100 let ni bistveno spremenilo.

18-letna Ločanka Nicola Oswalder, ki obiskuje maturitetni razred na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu, se je v zadnjih mesecih intenzivno ukvarjala z domačim kulturnim društvom SKD Jepa-Baško jezero. Novembra 2021 je zaključila svojo predznanstveno nalogo z naslovom „100 let SKD Jepa-Baško jezero“. Mentorica dela je bila prof. mag. Julia Schuster-Smrečnik. Nicola je že mnogo let vsestransko aktivna v skupinah domačega društva. Njeni pevski začetki so bili pri otroški skupini Jepca. Glasbena pot se je nadaljevala potem poleg Glasbene šole pri mladih tamburaših. Na predstavitvi bo mlada kulturnica podala svoj čisto osebni odnos do društva.

Študentka in študenta zgodovine bodo predstavili podcast z naslovom „Pregon koroških Slovencev in Slovencev 1942 / Die Deportation der Kärntner SlovenInnen 1942“. Radijska oddaja je nastala v bachelor seminarju „Zgodovinska politika v zveznih deželah Avstrije 1918–2021“. Pogovarjali so se z Ano Urban, Joškom Ressmannom in Hajnžkom Ressmannom, ki so kot otroci doživeli pregon leta 1942. Priče časa so pripovedovale o doživetjih v času nacionalnega socializma in o vrnitvi na Koroško. Kritično analizo dogodkov zadnjih sto let in zgodovinske politike na Koroškem nudijo pogovori z zgodovinarico Brigitte Entner in politologinjo Judith Götz.

• Masterarbeit •

• Vorwissenschaftliche Arbeit •

• Podcast •

1922
2022 začetna prireditev
Aufaktveranstaltung

100

večer glasbeno sooblikujejo:
učenci Slovenske glasbene šole na Koroškem
skupina akzent • Tamburaški ansambel Loče

Ob 270-letnici fare Loče

Pred 250-imi leti je umrl Janez Lajčahar, prvi župnik v Ločah in graditelj farne cerkve

Podružna cerkev sv. Urha v Ločah je do leta 1752 pripadala prafari Marija na Zilji. Prizadevanja prebivalstva v Ločah in okoliških vaseh, da bi dobili svojega župnika in s tem tudi samostojno faro, so se uresničila 1751. Prostranost prafare Marija na Zilji, ki se je raztezala od vasi okoli farne cerkve na zahodu do Malenc in Spodnjih Borovelj na vzhodu (do 14. stoletja so ji pripadale tudi Rateče pri Kranjski Gori v današnji Sloveniji), dolga hoja do farne cerkve – pozimi so se morali obiskovalci in obiskovalke maš na pot odpraviti ob 5. uri zjutraj, celo poleti je bilo do Marije na Zilji potrebnih 2,5 ure hoje – pa tudi težka pastoralna oskrba na kraju samem so bili razlogi za ustanovitev samostojnega vikariata.

Lajčahar, prvi župnik v Ločah

Za ustanovitev novega vikariata je bila potrebna primerna osebnost. Leta 1751 so prizadevanja vernikov bila uspešna. Izbira je padla na 34-letnega Janeza Lajčaharja. Pri hiši njegovih staršev se je reklo pri Žihmanu v Gorjah v fari Kotmara vas. Teološki študij je končal v Salzburgu. Poleg študija se je bodoči teolog ukvarjal s predmeti: kemija, metalurgija in geologija. Napisal je več znanstvenih del na teme: rudarstvo, metalurgija in kemija. Preden je bil imenovan za prvega župnika v Ločah, je bil kaplan v Rožeku (1746–1748) in pri Smiklavžu/Beljaku (1749–1751). Ustanovni odlok novega župnika sv. Urha v Ločah je z dne 18. marca 1752. S tem odlokom je Lajčahar postal vikar v Ločah. Imenovanje je na velikonočno nedeljo 1752 opravil dekan in župnik Michael Ogris iz Štebna/Bekštanj. S povišanjem v vikariat in pozneje v faro so rasle tudi vasi na novem farnem območju.

Gradnja cerkve s farovžem in kaplanijo

Novi vikariat se je raztezal od Pogorij na zahodu do Malenc na vzhodu. Novi župnik se je takoj lotil dela. Aprila istega leta 1752 je bil zgrajen pokopališki zid. Naslednji korak je bil obsežni projekt gradnje cerkve, postavitve farovža in nato kaplanije (zgradba kasnejše šole v Ločah). Ta v prihodnost usmerjena naloga, ki je hkrati postala Lajčaharjevo življenjsko delo, je pokazala številne talente in izjemne sposobosti moža (arhitekt,



graditelj, znanstvenik, alkimist/kemik), združene z izrazitim poslovnim čutom in vztrajnostjo. Ne smemo pozabiti, da je bil to čas skrajne stiske, ko je novi župnik začel svoje delo ob obsežni podpori prebivalstva fare. Špansko-avstrijska nasledstvena vojna in 7-letna vojna sta postavili avstrijske dedne dežele in njihovo prebivalstvo v izjemen položaj. Še bolj nenavadno je bilo, drzniti si veliki gradbeni projekt prav zdaj. Verjetno so prav te težke okoliščine kmalu povzročile legende o gradnji cerkve, ki imajo mesto v spominu faranov in farank vse do danes. V središču te legende je zlato iz Jepe, ki naj bi Lajčaharju omogočilo gradnjo cerkve. Na začetku gradnje so bila sredstva pravzaprav le redka in so bila sestavljena iz prispevkov prebivalstva, podpore župnije Marija na Zilji in fundacij. Župniku je zdaj koristilo znanje metalurgije, geologije in kemije, ki ga je pridobil med študijem. Župnik dr. Josip Ogris v svoji kroniki fare Loče ugotavlja, da je vsestransko izobraženi mož v svojem laboratoriju izdeloval kovinske barve, jih prodajal v Furlanijo (Videm) in tako dobil potrebna finančna sredstva za postavitve cerkve.

Gradnja nove, prostorne cerkve in farovža se je verjetno začela leta 1753. Iz vizitacijskih poročil je razvidno, da je bilo v župnišču že leta 1756 možno stanovati, gradnja cerkve pa je napredovala. Manjkali so še glavni oltar, stranski oltarji, obokani strop in stolp. Kaplanija (kasnejša šola) je bila zgrajena med letoma 1761 in 1771. Nova farna cerkev je bila posvečena leta 1762. Razvilo se je samostojno farno življenje in prebivalstvo je lahko obiskovalo nedeljsko mašo na kraju samem. Nova šola je postala mejnik na področju izobraževanja. Tu se je šolanje začelo leta 1784. Kako pomembna je bila nova izobraževalna ustanova, kaže dejstvo, da je to najstarejša šola med Rožekom in Podklošтром in da so se otroci zdaj lahko šolali v lastni fari.

Smrt prvega župnika

Kmalu so se porajale prve legende o smrti pomembnega moža, ki govorijo tudi o nasilni smrti. Lajčahar je umrl pred 250-imi leti 22. februarja 1772 v farovžu v Ločah in je bil star 55 let. Ni mogoče izključiti, da so njegovo zgodnjo smrt pospešili njegovi kemični poskusi. Prvi župnik v Ločah je pokopan v grobnici pod osrednjim hodnikom cerkvene ladje. Franc Aichholzer v svojem članku „Zlato iz Jepe“ o smrti prvega župnika pravi: „Ljudje pravijo, če Lajčaharjevo truplo tudi 200 let po njegovi smrti še ne bo razpadlo, bo Lajčahar proglašen za svetnika.“

V spomin na graditelja farne cerkve je bil na desni strani cerkvene ladje postavljen epitaf (nagrobni spomenik). Pod župnikom dr. Josipom Ogrisom je salzburški umetnik univ.-prof. Leopold Robert Trimmel leta 1931 na lastne stroške ustvaril bronasti okvir s podobo župnika. Prevod latinskega napisa se glasi:

„Tukaj počiva – prosim te, popotnik, objokaj pokojnega – Janez Lajčahar prvi župnik in ustanovitelj stavbe. 24. febr.

Dvajset let je vodil cerkev.

Petnajst naj šteješ in tem naj se doda še pet, verjemi, kmalu bo dalo število let.

Ta epitaf poklanja pobudnik graditelju veličastnega dela.

Pod rektorjem (župnikom) dr. iur. J. Ogris“

Ustanovitev fare Loče pred 270-imi leti je omogočila lokalno pastoralno oskrbo in zapustila duhovno in gradbeno zapuščino prvega župnika Janeza Lajčaharja. Zagotavljanje pastore danes in živo farno življenje sta izziva našega časa, ki jima bomo kos le z aktivnim vključevanjem in sodelovanjem laikov.

mag. Simon Trießnig

Seznam literature:

- Stephan Singer, Kultur- und Kirchengeschichte des oberen Rosentales, Kappel 1935
Jakob Špicar, Zlato iz Jepe, igra v petih dejanjih, brez kraja, 1943
Dr. Josip Ogris, Kronika župnije Loče, brez kraja, brez datuma
Dr. Josip Ogris, Entstehung der Pfarre Latschach bei Villach, o. O., o. D.
Franc Aichholzer, Zlato iz Jepe, brez kraja, brez datuma
Georg Kugi, Heimat am Mittagkogel und Faaker See, Klagenfurt 2002
Simon Trießnig, Peter Svetina (izd./Hgg.), Loška cerkvena pesmarica iz leta 1825/Latschacher Kirchenliedbuch aus dem Jahr 1825, Celovec/Klagenfurt 2012



Vor 250 Jahren verstarb Johannes Leitschacher, erster Pfarrer von Latschach und Erbauer der Pfarrkirche

Im Jahre 1752 wurde St. Ulrich in Latschach zum selbstständigen Vikariat. Einen nicht geringen Anteil daran hatte die Bevölkerung, die sich sehr für einen eigenen Pfarrer einsetzte. Die Wahl für diese zukunftsweisende Aufgabe fiel auf Johannes Leitschacher. Der begabte Kirchenmann wurde zum ersten Pfarrer und zum Erbauer der neuen barocken Pfarrkirche. Um den Bau des Gotteshauses rankten sich schon bald Legenden. Jene des Goldpfarrers von Latschach wurde auch von Laientheatergruppen aufgeführt. Im Zentrum dieser Legende steht das Gold aus dem Mittagkogel, das Leitschacher ermöglichen haben soll, den Bau der Kirche durchzuführen. Tatsächlich waren es die vielfachen Begabungen (Architekt, Wissenschaftler, Alchemist/Chemiker) und die Geschäftstüchtigkeit des Seelsorgers sowie zahlreiche helfende Hände aus der Bevölkerung, die das Vorhaben ermöglichten. Der Bau der Kirche, des Pfarrhauses und der Kaplanei, in der die erste Schule in Latschach untergebracht war, kam einem allgemeinen Aufschwung gleich. Es entwickelte sich ein eigenständiges Pfarrleben, die Bevölkerung konnte die Sonntagsmesse vor Ort besuchen und musste nicht mehr zu Fuß ins entfernte Maria Gail. Die neue Schule wurde zu einem Meilenstein im Bereich der Bildung. 1784 begann hier der Schulunterricht. Wie wichtig die neue Bildungseinrichtung war, zeigt allein die Tatsache, dass es die älteste Schule zwischen Rosegg und Arnoldstein ist und nun den Kindern vor Ort Bildung ermöglicht wurde. Johannes Leitschacher verstarb vor 250 Jahren am 22. 2. 1772.

100 let 1922–2022

Leto 2022 naj bo leto spominov. Leta 1922, torej pred sto leti, so ustanovili Slovensko kulturno društvo Jepa-Baško jezero. Sto let ni bogve kako dolga doba v morju tisočletne zgodovine naroda. Je pa vendar dolga doba in vredna jubilejnega spomina v zgodovini kulturnega društva. Slovenski društveniki so v težavnih okoliščinah kljubovali mnogim težavam in oviram in ohranili so ustanovo nesebičnih rodoljubov in idealistov kljub raznim prepadam in napadom ter smrtnim obsodbam do današnjega dne.

Slovensko kulturno društvo Jepa-Baško jezero je bilo ustanovljeno v nemirnem razdobju po bojih za Koroško in po koroškem plebiscitu. V takem vzdušju se je rodilo slovensko Izobraževalno društvo „Jepa“ za župnije Ledince, Loče in Drava. Botrovali so mu trije možje: učitelj in šolski ravnatelj Franc Aichholzer, župnik dr. Josip Ogris ter vaščan, kmet in prvi predsednik društva Franc Resman, Tratnik v Ledincih. Spoznali so potrebo bo organiziranem kulturnem življenju na vasi in so bili pripravljeni prevzeti trud in skrb za narodno omiko slovenskega človeka na Koroškem. To dejanje je bilo gotovo ena izmed posebno odločilnih črnih pik na občinskih listinah za izgon, zapor in kacet nekaj let pozneje, ko so občinske trojice nelepega spomina „v imenu nemškega naroda“ svojevoljno odločale o življenju in smrti svojih slovenskih občanov. Izkazalo se je, da je bila ustanovitev društva zelo dobra in koristna zamisel. Razmere v naših vaseh so se spremenile, način življenja je postal povsem drugačen, spremenila se je tudi socialna struktura. A naloga našega kulturnega društva je ista kot že pred 100-timi leti, le z drugimi oprijemi:

Da skrbimo za obstoj, za ohranitev in nego naše domače slovenske besede in pesmi; da iščemo nove možnosti in poti, da mladi rod vzljubi slovensko pesem, slovensko igro, slovensko knjigo, da znova začne ceniti lastno ustvarjalnost in dobi veselje in odnos do slovenskega jezika. Odprimo mu pogled na tisto, kar so ustvarili naši pesniki, pisatelji, skladatelji in kar je ustvaril narod sam z narodno pesmijo in vsem, kar je shranjeno v bogati narodni kulturni zakladnici. Spoznati moramo tudi nove potrebe časa in razvijati sodobne oblike kulturnega izražanja in udejstvovanja. In naša skupna naloga je, da prispeva vsak posameznik svoje dragocenosti k razvijanju in obstoju slovenske narodne skupnosti pod našo Jepo; **naš jezik je naša skrb.**

Zavedajmo se pomena našega jezika v prvi vrsti sami doma, v toplem družinskem gnezdu. Otroški vrtec, šole in cerkev pa bodo dale svoje in podpirali domačo govorico. Spoznajmo odgovornost do našega jezika, ki zdaj ni nič manjša kot kadarkoli v zgodovini; le dejanske možnosti za uresničevanje jezika so neprimerljivo večje. Tudi za jezik velja, kar velja za svet: prejeli smo ga od prednikov, skrbimo zanj in ga ohranimo za vnuke.

Društvo – kultura, to si ti – to smo mi! Mi vsi, ki nam je društveno delovanje vredno življenja in ki nam je skrb za naš jezik od staršev in starih staršev podedovana vrednota. Je pa tudi skupnost, srečanje z narodom sosedom, toleranca, spoštovanje, odkritost in zaupanje ter odpiranje perspektive druge kulture in koroška stvarnost.

Tako želimo posebno še v jubilejnem letu postaviti znamenja.

Kultura se začne v srcu vsakega posameznika.

Želim, da najdete tudi zase prav letos svoj kulturni užitek povezanega z močno in trdno željo ob veličastnem stoletnem jubileju: Slovensko kulturno društvo Jepa-Baško jezero: živi, rasti in cvéti!

Ledince. (Napredek.) Dne 12. novembra smo ustanovili pri Hanjželnu izobraževalno društvo „Jepa“ za župnije Ledince, Loče in Drava. Č. gospod župnik Ogris je v daljšem, krasnem govoru pojasnil pomen izobrazbe ter povdarjal, kako potrebno je, da se slovenska mladina po končani šolski dobi naprej izobražuje in vzgaja za življenje. V ta namen naj bi bilo novoustavljeno društvo neko učilišče za naše fante in dekleta, nudeč jim potrebna sredstva za nadaljevanje pouka in vzgoje. Ko je še gosp. Fr. Aichholzer obrazložil zborovalcem društvena pravila, so se vpisali vsi navzoči v društvo, ki je pridobilo s tem okrog 50 članov. Izvoljen je bil sledeči odbor: France Resmann, pd. Tratnik v Ledincih za predsednika; Janko Ulbing, pd. Jurč v Ločah za predsednikovega namestnika; Jožef Arnejc, pd. Hanjželnov za tajnika; Joško Trunk, pd. Zavernikov v Bačah za tajnikovega namestnika; Jozej Resmann, mizar v Ledincih, za blagajnika; Andrej Pečnik, pd. Bratinčev na Pečnici in Martin Šavnik, pd. Hojovec v Rutah za knjižničarja, članarino je določil občni zbor za redne člane na 5000 K letno. Ustanovniki plačajo enkrat za vselej 100.000 K, podporni člani poljubne zneske. Sklenilo se je osnovati v okvirju društvenega odbora za gojitev petja, iger in književnosti posebne odseke. Društvo je pristopilo „Krščansko-socijalni zvezi v Celovcu“. Imena odbornikov nam jamčijo, da bo društvo tudi res delovalo in uspevalo. (Novoustavljeno društvo iskreno pozdravljamo! Op. rued.)

Koroški Slovenec II 48, str. 4, 29. 11.1922

Ledenice. (Spanje pravičnega.) Naše izobr. društvo „Jepa“ spi spanje pravičnega. Celo zimsko sezono je uprizorilo samo eno igro, niti enega društvenega sestanka, ki niso nič manj važni kot igre. V odboru je par članov zelo delavnih in zmožnih, marsikaj dobrega storiti za društvo pa slišimo, da njihovi nasveti in predlogi so glas vpijočega v puščavi. In če se že kakšen predlog sprejme, ostane samo na papirju, ker predsednik in namestnik najbrž nimata časa, da bi dotični predlog s pomočjo drugih v dejanju izvršila. Ker so bili nekateri člani odbora mnenja, da „več ljudi več ve“, so stavili predlog, da se naj vrši vsak mesec odborova seja. Predlog je bil sprejet, a seje se kljub temu ne vrše. Sramota za društvo, ki šteje nad 200 rednih članov, pa ima beležiti tako malo uspehov. Potrebno je energično in čistilno delo v odboru. Neodpušljivo dejstvo je, ki ga ni mogoče primerno ožigosati, da se volijo v odbor ljudje zaradi imena, ki pa so že davno pokazali, da so društvu v kvar in sramoto. Zatoraj proč s polovičarstvom! Vsak naj pove, kar misli, in ne narobe. Zadaj potem namigavati in kritizirati ni značajno. (Menda ne bo tako hudo, kakor vidi dopisnik. Op. ur.)

Koroški Slovenec V 19, str. 3, 13. 5. 1925

Počasi smo le prišli spet do sape. Župana smo še imeli slovenskega, ker nam je bila pri žrebanju sreča naklonjena. V Ločah pri Pložu smo začeli z vajami za igro „Deseti brat“. Prva prireditelj v našem kraju po glasovanju je prav dobro potekla in nihče je ni resno motil. To nas je toliko opogumilo, da smo ustanovili izobraževalno društvo „Jepa“ s sedežem pri Hanjželnu v Ledincih. Nekaj časa je to društvo prav dobro uspevalo. Igrali smo med drugim tudi igre „Domen“, „Za pravdo in srce“ in tudi „Našo kri“. Pozneje pa se je pri vajah razpaslo pijančevanje in zato smo pri prihodnjih volitvah izvolili nov odbor in tudi sedež društva prenesli v Loče.

Franc Resman: Rod pod Jepo, 1971, str. 149



Kronologija društvene zgodovine 1922–1929

- 1922 12. 11., ustanovni občni zbor pri Hajnželnu v Ledincah
1922–1930 predsedniki: Franc Resman, Joško Trunk, Janez Uršič in Slavko Arko
1923 16. 11., letni občni shod društva (do 1938 letni občni zbori)
1923 29. 4., igra s petjem *Domen* pri Hajnželnu
1924 28. 12., igra *Matiček se ženi*, pri Hajnželnu
1925 15. 2., gostovanje Šentjakobčanov z igro *Naša kri* pri Hajnželnu
9. 8., igra *Deseti brat* v Ločah na Žihrovem vrtu
preselitev društvenega sedeža v Ločeh
1928 6. 1., dve uprizoritvi *Zamujeni vlak* in *Pri gospodi*, na Brnci
9. in 26. 8., igri *Stari in mladi* in *Nemški ne znajo*
1929 6. in 23. 6., igri *Razvalina življenja* in *Poštna skrivnost*, pri Žihru



dr. Josip Ogris (1887–1964), Ločeh
: duhovnik in doktor prava
: župnik v Ločah (1914–41, 1945–57)
: v 1. svetovni vojni vojaški kurat
: soustanovitelj Izobraž. društva „Jepa“
: predsednik Slovenskega šolskega društva
: večinoma režiser društvenih iger v Ločah



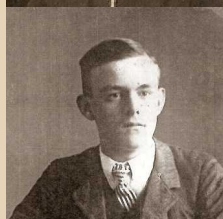
Franc Aichholzer (1884–1976), Dobje
: ljudskošolski učitelj in ravnatelj
: po plebiscitu 4 leta brez službe
: urednik tednika *Koroški Slovenec*
: soustanovitelj Izobraž. društva „Jepa“
: tajnik Slovenskega šolskega društva
: ustanovitelj Mladega roda



Franc Resman (1889–1968), Ledince
: p. d. Tratnik
: mlinar, vojak, železničar, kmet
: prvi predsednik Izobraž. društva „Jepa“
: z družino 1942–45 pregnan



Joško Trunk (1897–1981), Bače
: p. d. Zavernik
: kmet
: drugi predsednik Izobraž. društva „Jepa“
: z družino pregnan aprila 1942



Janez Uršič (1900–1973), Dobje
: p. d. Folt
: tretji predsednik Izobraž. društva „Jepa“
: domači oderski igralec (l. 1946 igral Krjavlja v igri *Desti brat*)

Slavko Arko (1898–1973), Rute
: jugoslovanski državljan
: pomožni orožnik v Žrelcu
: podpredsednik in poslovodeči predsednik,
četrti predsednik Izobraž. društva „Jepa“



100 Jahre

100 Jahre Slovensko kulturno društvo Jepa-Baško jezero oder organisierte Kulturarbeit unter dem Mittagsgogel ist das Kulturforum für jung und alt der slowenischsprachigen Bevölkerung unter dem Mittagsgogel am Faaker See.

Zentrale Bemühen sind nach wie vor die Bildungsarbeit und Schaffung von Möglichkeiten für kulturelle Aktivitäten. Das Singen und das Spielen stellen unverzichtbare Kostbarkeiten für die Entwicklung und den Fortbestand der slowenischen Volksgruppe unter dem Mittagsgogel, am Faaker See, dar. 100 Jahre sind bestimmt ein würdiger Anlass, sich vor unseren Vorfahren für ihre Gründungs- und Aufbauarbeit in Dankbarkeit zu verneigen. Für uns Nachkommen sollte es ein starkes Lebenszeichen und zugleich eine Verpflichtung sein, ihr Erbe in Liebe und Treue zu erhalten und ein Garant zu sein, es weiter zu pflegen, zu schützen und zu fördern, damit die kulturelle Vielfalt auch unseren Nachkommen erhalten bleibt. Slovensko kulturno društvo Jepa-Baško jezero ist aber auch Geborgenheit, angenommen werden, anders sein können, Buntheit, Verständnis, Offenheit, Gemeinschaft, Begegnung, Sprache, Menschlichkeit, Selbstverständlichkeit, Miteinander und Kärntner Realität. Es sollte und muss uns wichtig sein, das Gemeinsame vor das Trennende zu stellen.

Nehmen Sie das Slowenische an als Bereicherung!

Fördern und pflegen wir die Vielfalt!

Suchen und finden wir das Miteinander! Ich hoffe, dass auch für Sie – für dich – in unserem reichhaltigen Kulturangebot, besonders im Jubiläumsjahr 2022, etwas dabei ist.

Herzlichst • Pristrčno

Anica Lesjak-Ressmann, predsednica
Obfrau des SKD Jepa-Baško jezero

Heinschele

Josef Arneitz wurde 1851 in Unterferlach als Sohn des Johann Arneitz vulgo Laßnig und der Agnes Ulbing vulgo Heinschele geboren. Da er nicht der Erstgeborene war, wurde er Soldat in der k. u. k. Armee, unter anderem 1878 im Bosnienkrieg. Nach seinen Militärdienstjahren wurde er 1883 mit einer Abfertigung und einer dauerhaften Rente verabschiedet. Mit Unterstützung seines väterlichen Freundes Otto Ritter von Preschern zu Heldenfeld aus Bayern entstanden 1880 die Pläne für das Heinschelehaus. So wurde das „Gasthaus zur Post“, das heutige Gründerhaus, von 1883 bis 1886 von Josef Arneitz und seiner Frau Anna, geb. Mikl, aus Siebenbrünn erbaut. Die Bauzeit des großen Lärchenstadels dauerte von 1892 bis 1896.

Durch den Ausbau der Bahnstrecken begann in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts der Tourismus. Das wohlhabende Bürgertum der Donaumonarchie erholte sich am Land oder an der österreichischen Küste und die ersten Gäste kamen zum Heinschele 1896 aus Wien und Bayern. Sie erwartete ein mit Gaslicht beleuchtetes Haus, Wannensbad, Wäscheservice sowie ein Frühstück, welches auf Wunsch aufs Zimmer serviert wurde. Mit dem Landauer wurden die Gäste zu den eigenen Badehütten am Faaker See kutschiert.

Neben der Poststation und dem Gasthaus beherbergte der Heinschele ein Gemischtwarengeschäft, später das Gemeindeamt und sehr lange auch den Dorfarzt. Bis 1904

war Josef Arneitz Bürgermeister der Gemeinde Rosegg, zu der auch Ledentzen gehörte. Er bekleidete viele Ämter, unter anderem als Obmann des Ortsschulverbandes, des Veteranenverbandes und als Kirchenkämmerer am Monte Lussari. Er verstand sich als kaisertreu, andere sagten ihm Deutschtümelei nach und mieden das Gasthaus.

1914 war der große Krieg ausgebrochen. In dieser Zeit übergab Josef Arneitz den Hof seinem ältesten Sohn Josef. Die Übergabe bedeutete auch die Übernahme von Schulden und das Auszahlen der vielen Geschwister. Josef Arneitz und sein Bruder, der Pfarrer Dr. Janko Arneitz, sowie die Schwester Apollonia waren stolze Kärntner Slowenen und bestrebt, den Anschluss an den SHS-Staat zu unterstützen. Josef Arneitz erhoffte sich durch den aufstrebenden SHS-Staat wirtschaftliche Vorteile. Er erhielt einen hohen Kredit der Laibacher Bank, um Wahlpropaganda in der Gemeinde zu betreiben.

Während des Abwehrkampfes befand sich das Heinschele-Anwesen außerhalb der Zone A auf neutralem Boden. Am 19. Juni 1919 wurde hier eine Patrouille aus Villach von serbischen Soldaten überfallen und erschossen. Die Einschusslöcher in der Haustüre zeugen heute noch davon. Nach der Volksabstimmung schien für Josef Arneitz alles verloren.



Familie Arneitz
vulgo Heinschele

obere Reihe von links
Genoveva, Valentin, Johann,
Josef, Apollonia
untere Reihe von links
Katharina, Ursula, Anna und Josef
(Eltern), Anna, Maria
unten Mitte sitzend
Franziska

Nach der Volksabstimmung kamen die Kreditforderungen aus Laibach. Angebaute Geschäftsbeziehungen in Slowenien kamen nicht mehr zustande und mit der Weltwirtschaftskrise und der damit verbundenen Inflation folgten sehr schwere Zeiten für den nächsten Erben.

1932 übernahm Josef (Pepi) Arneitz den völlig verschuldeten Hof. Die erste Versteigerung war unumgänglich. Josef heiratete Maria Martinjak, sie hatten vier Kinder: Martin, Stefanie, Josef und Hildegard. Die jüngste Tochter verstarb noch als Kleinkind. Die zweite Versteigerung folgte im Jahr 1937. Josef Arneitz wurde über die Jahre alkoholkrank und kam ins damalige Gaukrankenhaus Klagenfurt, wo er 1942 verstarb. Nachträgliche Recherchen ergaben, dass er Opfer der dezentralen NS-Euthanasie wurde. Seine Frau Maria bewirtschaftete nun alleine den Hof.

In den frühen Morgenstunden des 14. April 1942 wurde Maria Arneitz mit ihren drei Kindern und der kränklichen Schwiegermutter Anica im Zuge der Aussiedelung der Kärntner Slowenen abtransportiert. Sie kamen in das Durchgangslager Ebenthal. Marias Vater, der langzeitige ehemalige Bürgermeister von Ledenitzen, Michael Martinjak vulgo Arich, konnte durch sein mutiges Auftreten beim SS-Standartenführer Maier-Kaibitsch seine Tochter und seine Enkelkinder nach Wochen wieder frei bekommen. Großmutter Anicas Gebrechen hatten sich während des Lageraufenthaltes jedoch so verschlechtert, dass sie sich nicht mehr davon erholte. Während der NS-Zeit wurde eine Umschuldung durchgeführt, was bedeutete, dass Maria Arneitz nun dem Deutschen Reich zur Tilgung der Schulden verpflichtet war. Dadurch konnte sie mit ihren Kindern am Hof bleiben, aber die Bewirtschaftung wurde streng kontrolliert.

Ihr ältester Sohn Martin Arneitz blieb trotz allem ein fleißiger Schüler und begann sein Studium zum Bauingenieur in Eger im heutigen Tschechien. Er war ein begeisterter Student, doch schon bald wurde auch er in den Kriegsdienst eingezogen. Sein Studium konnte er nie beenden. Nach dem Krieg musste er den Heinschele übernehmen und bewirtschaftete den Hof mit seiner Ehefrau Erika, geb. Hafner aus Wolfsberg.

Martin Arneitz wurde dreimal zum Bürgermeister wiedergewählt. In seine Amtszeit fällt unter anderem der Bau der Volksschule und des ersten Kindergartens. Besonderen Weitblick bewies er mit der Gründung des Strandbades „Agrargemeinschaft Ledenitzen“ mit Errichtung des Badehauses.

Martin Arneitz, der letzte Bürgermeister von Ledenitzen, war Träger des Goldenen Verdienstabzeichens der Republik Österreich. Die Gemeinde Ledenitzen wurde 1972 im Zuge der Gemeindereform Finkenstein zugeteilt.

Kludia Schulze



Heinschele, Goldhaferernte um 1923

Janja Trap-Kert - BERI IN POBARVAJI

Klovn

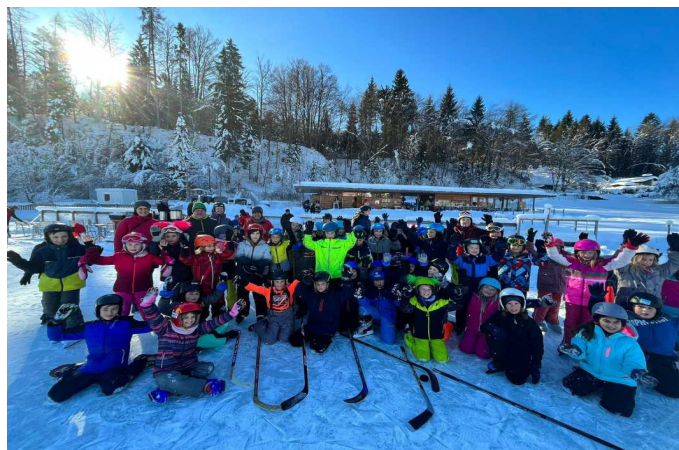
Nos pobarvaj rdeče.	Gumbe pobarvaj oranžno.
Hlače pobarvaj modro.	Čevlje pobarvaj rjavo.
Naramnice pobarvaj sivo.	Lice pobarvaj rožnalo.
Pentljo pobarvaj rumeno.	Klobuk pobarvaj črno.
Srajco pobarvaj zeleno.	
Rožo pobarvaj vijoličasto.	→ Vse ostalo pobarvaj po volji!

**Skenirajte kodo in si oglejte video
Šola za klovne Romane Krajncan!
Zapojte in zaplešite! Veliko zabave!**



Podelitev nagrad in zimsko veselje na Dobniškem jezeru

V teku zimskošportnega dopoldneva ob drsanju, plesu, igri in hokeju na Dobniškem jezeru sta presenetila tudi zastopnika SKD Jepa-Baško jezero Antonia Rössmann in Marjan Gallob, ki sta prinesla in predala zvrhan koš zanimivih in napetih slovenskih knjig in sladkarij, ki so jih otroci zmagali pri božični nagradni križanki v zadnji številki društvenega časopisa JEPa. Prisrčna hvala za darila!



Preisverleihung am Aichwaldsee

In der letzten Nummer der Vereinszeitung JEPa war auch ein Weihnachtsrätsel. Die Preisverleihung fand für die mitwirkenden SchülerInnen der VS Ledenitzen am Aichwaldsee statt. Danke für die tollen und interessanten Buchpreise!

sobota, 5. marec, 19:00
predstavitve znanstvenih del
N. Oswalder, D. Ressmann & M. Lesjak
kd Ledince / KH Ledenitzen

sobota, 26. marec, 10:00
„VAS! WAS? KAJ? DORF?“
gledališka predstava
zweisprachige Theatervorstellung
kd Ledince / KH Ledenitzen

petek, 15. april, 10:00
odkritje spomenika Pregnanim in ponižanim
farna cerkev Loče in Dobniško jezero

v maju
Luise Maria Ruhdorfer:
Die Finkensteiner Haus- und Flurnamen
rotovž Bekštanj / Rathaus Finkenstein

četrtek, 9. junij, 18:30
Koncert učenk in učencev
Slovenske glasbene šole na Koroškem
Senza confini dvorana na Hribu,
Naturelhotel Schönleiten

sobota, 25. junij
pohod k Trupiju & predstavitev knjige

sobota, 2. julij, 20:00
100 let SKD Jepa-Baško jezero
slavnostna prireditev na Starem gradu
Jubiläumsfeier in der Burgarena Finkenstein

gorski pohod v avgustu
„Sto nog na Jepo“

sobota, 17. september, 19:00
koncert: mladi akzent 6+
kd Ledince / KH Ledenitzen

nedelja, 18. september
„Sto koles okoli Baškega jezera“

sobota, 22. oktober, 19:30
45 let Tamburaški ansambel Loče
kd Loče / KH Latschach

sobota, 12. november, 18:00
občni zbor in predstavitev narečne CD
kd Ledince / KH Ledenitzen

termini 2022

Valentin Oman
umetniška pot / Künstlerweg

april: Ledince in Loče / Ledenitzen und Latschach

maj: cerkev Šteben / St. Stefan

november: Šentlenart / St. Leonhard

december: rojstna hiša, atelje Šteben / St. Stefan



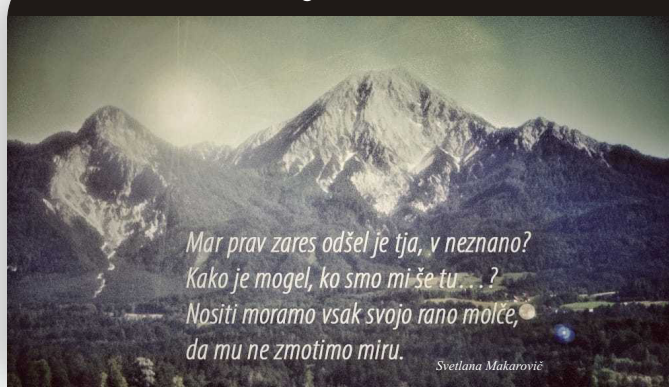
Katharina Truppe

zasedla 1. in 4. mesto
na zimski olimpijadi

Katharina Truppe, p. d. Cvanckarjeva iz Starega Grada, je zasedla na zimskih olimpijskih igrah v Pekingu v veleslalomu odlično četrto mesto. Po prvem teku je bila uvrščena še na drugem mestu. Bronasto kolajno je zgrešila za osem stotink sekunde.

A zadnji dan so se ji uresničile športne sanje: **zlata kolajna** v mešani ekipi! Čestitamo mladi športnici, ki že leta uspešno tekmuje za avstrijsko smučarsko reprezentanco!

Poslovili smo se od našega člana Michaela Korena iz Rut



*Mar prav zares odšel je tja, v neznano?
Kako je mogel, ko smo mi še tu...?
Nositi moramo vsak svojo rano molče,
da mu ne zmotimo miru.*

Svetlana Makarović

75

Slovensko kulturno društvo Jepa-Baško jezero čestita I–III 2022

Anton Kelih, Ledince

60

Maria Erlach,
p. d. Žlosarca, Dobje

Hermine Wrolich, Šteben

25

Daniel Gallob, Dobje
Veronika Lesjak,
Pečnica

15

Noa Mosser,
Ratenče
Tina Deutz,
Hrib

70

Joško Scheriau, Bekštanj

50

Christina Kircher-
Zwittinig, Ledince

20

Lara Kircher, Malence

5

Neva Sticker,
Bekštanj

60

dr. Marija Novak-
Trampusch, Malence

40

Marco Kargl, Bače

Valentina Wutti,
Stari Grad